

Калда Катерина Олександрівна – асистент кафедри логістики Інституту економіки та менеджменту Національного авіаційного університету, аспірант НАУ, автор 3-х наукових статей. Наукова діяльність: логістичні системи інтегрованих об'єднань.

ВІДМІННІСТЬ МІЖ ПОНЯТТЯМИ СТРАТЕГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ І ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

У даній статті охарактеризовано поняття логістичної стратегії та стратегічної логістики, визначено їх взаємозв'язок та відмінність між ними. Визначено місце стратегічної логістики у логістичній системі підприємства, місце логістичної стратегії у системі планування компанією довгострокових конкурентних цілей та розглянуто вплив логістичних процесів на формування корпоративної та логістичної стратегій підприємства.

The concept of logistic strategy and strategic logistic is described in this article, their intercommunication and difference between them are determined. The place of strategic logistic in the logistic system of enterprise, place of logistic strategy in the system of long-term competitive aims of company planning are determined and logistic processes influence on the corporate and logistic strategies of enterprise formation is considered.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Для того, щоб зайняти конкурентоспроможну ринкову нішу, підприємству необхідно займатися не лише своєю поточною діяльністю, але й думати про майбутнє, тобто ставити перед собою цілі, завдання, що носять довгостроковий стратегічний характер. В наш час діяльність великої кількості компаній зв'язана з логістичною, тому доречним є виокремлення стратегічної логістики, що займається управлінням потоковими процесами на перспективу та вивчає основні види стратегій, які використовує підприємство для отримання бажаних результатів. Поряд з виробничою, маркетинговою, фінансовою стратегіями важливу роль відіграє логістична стратегія підприємства.

Не варто плутати поняття логістичної стратегії та стратегічної логістики, які пов'язані між собою, однак відрізняються один від одного

за своєю сутністю. У даній статті ми спробуємо порівняти між собою дані визначення і показати їх спільні та відмінні риси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На сьогоднішній день корпоративними стратегіями підприємства та логістичними стратегіями зокрема займається велика кількість провідних вчених, таких як В.І.Сергєєв [3], А.Н.Родніков [5], А.І.Семененко [6], Джеймс Р.Сток, Дуглас М.Ламберт [2], Т.В. Алесінська [1] та інші. Стратегічну логістику як науку виділяє незначна кількість вчених, однак цією проблемою також активно займаються. Наприклад, Проценко І.О. написав книгу, яка так і називається "Стратегічна логістика", у якій він охарактеризував дане поняття.

Невирішена раніше частина загальної проблеми

На даному етапі ще не всі компанії до кінця розуміють визначення поняття логістичної

стратегії, тому й використовують даний вид стратегії не повною мірою. Логістика, хоча є досить молодого наукою, але активно застосовується у процесі діяльності. Однак, таке поняття як стратегічна логістика залишається не до кінця зрозумілим. Підприємницькі організації не мають достатньої інформації щодо того, яким чином найбільш ефективно використовувати логістичну стратегію для досягнення переваг та що саме вивчає наука стратегічна логістика.

Метою даної статті є охарактеризувати поняття стратегічної логістики та логістичної стратегії, визначити їх взаємозв'язок та відмінні ознаки.

Основний матеріал

Логістика є однією з важливих складових розвитку тої чи іншої бізнес-структури. Результатом логістичної діяльності є насамперед формування, перетворення товарних та матеріальних цінностей для задоволення потреб споживачів, отримання максимально можливих прибутків з мінімальними затратами ресурсів. Можна сказати, що використання логістики дозволяє компанії досягти максимально можливого успіху від своєї діяльності. Однак, навіть досягнувши поставлених цілей, будь-яка господарська одиниця через певний проміжок часу зрозуміє, що цього недостатньо для того, щоб зайняти стабільну конкурентоспроможну нішу на ринку. Можливо, при відсутності інших компаній-конкурентів, було б достатньо ставити перед собою короткострокові цілі та задовольняти свої потреби лише з допомогою їх досягнення. У наш час, коли на ринку існує величезна кількість компаній, що займаються найрізноманітнішою діяльністю, виживає лише найсильніший. Усі завдання та плани, що їх ставить перед собою та чи інша господарська одиниця, обов'язково повинні носити

довгостроковий стратегічний характер. Тому, на нашу думку, доцільним буде стверджувати, що компанії, що займаються логістичною діяльністю, для досягнення цілей керуються принципами не просто логістики, а так званої стратегічної логістики.

Проценко І.О. у своїй книзі “Стратегическая логистика” дає визначення даному поняттю, а саме [4]:

Стратегічна логістика – це наука та господарська практика стратегічного розвитку організації та управління економічними потоками, що мають відповідну просторово-часову протяжність, а також їх оптимізація в системі суспільного відтворення, направлена на підвищення рівня та якості обслуговування споживачів при мінімальних сукупних витратах.

Якщо логістика являє собою важливу складову розвитку бізнес-одиниці на сьогоднішній день, то стратегічна логістика є важливою складовою стратегічного розвитку підприємства, тобто вивчає процеси, що відбудуться у майбутньому (рис. 1). Отже, стратегічна логістика – це наука, яка вивчає організацію розробки стратегічних планів, рішень, програм розвитку будь-якої господарської одиниці щодо управління поставками сировини, матеріалів, продукції для досягнення максимального прибутку та успіху з найменшими витратами у довгостроковій перспективі. Стратегічна логістика вивчає бажаний стан бізнес-системи у майбутньому та шляхи його досягнення. Поняття логістики та стратегічної логістики є тотожними, з тією лише відмінністю, що логістика вивчає усі логістичні процеси, що відбуваються всередині фірми та під час її взаємодії з партнерами у ланцюзі поставок, а стратегічна логістика розглядає ті ж процеси,

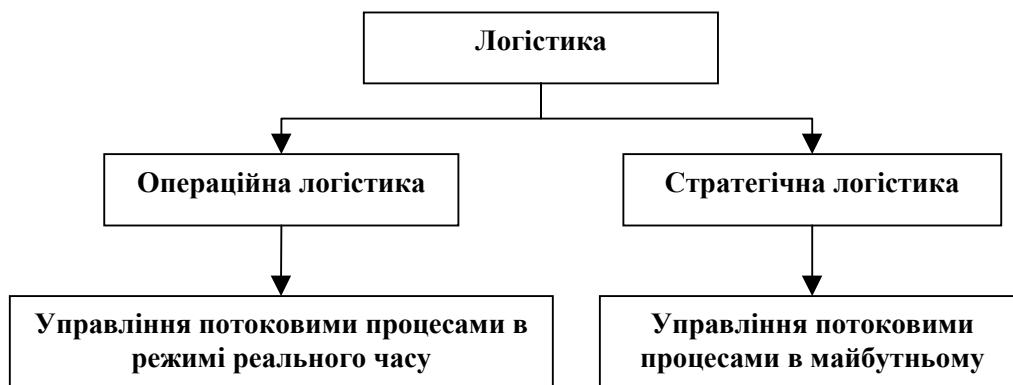

Рис. 1. Місце стратегічної логістики у логістичній системі підприємства

однак з погляду розв'язання стратегічних задач на базі використання потенціалу логістичної системи, що дозволяє досягати поставлених довгострокових цілей компанії.

В економічній літературі набагато частіше за поняття стратегічна логістика зустрічається визначення логістична стратегія. Безумовно, дані поняття є пов'язаними між собою, однак не варто

їх плутати. У таблиці 1 зроблено порівняльний аналіз визначення поняття логістична стратегія.

Розглянувши наведені визначення спробуємо дати власну характеристику поняття логістичної стратегії. На нашу думку, логістичну стратегію можна визначити як сукупність дій, рішень, методів ефективного управління матеріальними, сервісними, фінансовими, інформаційними

Таблиця 1

Порівняльний аналіз визначення поняття “логістична стратегія”

Автор, джерело	Визначення поняття “логістична стратегія”
В.І.Сергєєв [3, с. 95]	Логістична стратегія – це довгострокове, якісно визначене направлення розвитку логістики, що стосується форм та засобів її реалізації у фірмі, міжфункціональної та міжорганізаційної координації та інтеграції, сформульоване вищим менеджментом компанії в залежності з корпоративними цілями; – вона направлена на оптимізацію ресурсів компанії при управлінні основними і супутніми потоками. При цьому стратегічні цілі задаються з допомогою ключових комплексних показників ефективності логістики. В результаті логістична стратегія може бути побудована на основі екстремізації (максимізації/мінімізації одного чи декількох ключових показників – багатокритеріальна задача оптимізації) для оцінки ефективності фактичної або потенційної ефективності
Terminology in Logistics. ANNEX Dictionary [7, с. 56]	Логістична стратегія – це ключові показники результативності логістичної діяльності, під якими розуміється необхідний та достатній ряд порівняно легко застосовуваних показників результативності (продуктивності), що дозволяють зв'язувати виконання логістичного плану з основними функціями та результатами управління товарним потоком (маркетингом, продажем, виробництвом та логістикою) і таким чином визначити потребу у коректуючих діях. Дане трактування визначає логістичний потенціал як одну з найважливіших складових загального потенціалу конкурентноздатності фірми, а також підкреслює той факт, що стратегічний розвиток підприємства та вибір його логістичної стратегії є взаємо узгодженими
А.Н.Родніков [5, с. 122]	Логістична стратегія – це стратегія довгострокового планування (на рівні підприємства або району) розміщення капітальних вкладень в транспортну сітку, складське господарство та інші елементи інфраструктури; формування довгострокових господарських зв'язків, методик розрахунку за логістичні операції та інші елементи господарського механізму на перспективу
А.І.Семененко [6, с. 43]	Логістична стратегія – це стратегія економічної (підприємницької) структури, тобто узагальнена модель дій, необхідних для досягнення основних (довгострокових) цілей шляхом координації та розподілу ресурсів структури (компанії, фірми) на основі її логістизації
Джеймс Р.Сток, Дуглас М.Ламберт [2, с. 2]	Логістична стратегія – це уніфікований всебічний та інтегрований процес планування для досягнення конкурентних переваг за рахунок підвищеної вартості та обслуговування споживачів, в результаті чого досягається більш високий рівень задоволення споживачів на основі прогнозування майбутнього попиту на логістичні послуги та управління ресурсами по всьому ланцюгу постачань. Це планування здійснюється в контексті загальних цілей та планів корпорації
Т.В. Алесінська [1, доступно з: http://www.aup.ru/books/m95/7_1.htm]	Логістична стратегія – це усі стратегічні рішення, прийоми, плани та культура, пов'язані з управлінням ланцюгом постачань, що дозволяє реалізувати вже сформовану стратегію підприємства в цілому

потоками для досягнення довгострокових бізнес-цілей корпорації з оптимальними затратами її ресурсів.

Логістика, як наука вивчає різноманітні сфери діяльності господарських одиниць, тому розрізняють наступні її функціональні

підрозділи: виробнича, транспортна, закупівельна, розподільча (збутова), складська, логістика запасів і т.д. Стратегічна логістика не виступає функціональним підрозділом, однак вона нерозривно зв'язана з усіма іншими підрозділами і впливає на них.

Стратегічна логістика визначається як грамотне використання усіх наведених функціональних підрозділів логістики для досягнення довгострокових конкурентних переваг фірми. Її сутність полягає у скоординованій діяльності цих підрозділів, так як кожен з них приймає участь у процесі досягнення цілей бізнесу.

Логістична стратегія є різновидом

функціональних стратегій, що їх використовує компанія для досягнення довгострокових цілей. Поряд з такими видами стратегій як виробнича, фінансова, маркетингова вона взаємопов'язана з корпоративною стратегією, яка базується на довгострокових цілях підприємства. Формування логістичної стратегії завжди починається з формування місії компанії, залежно від якої визначаються цілі підприємства, які за видами

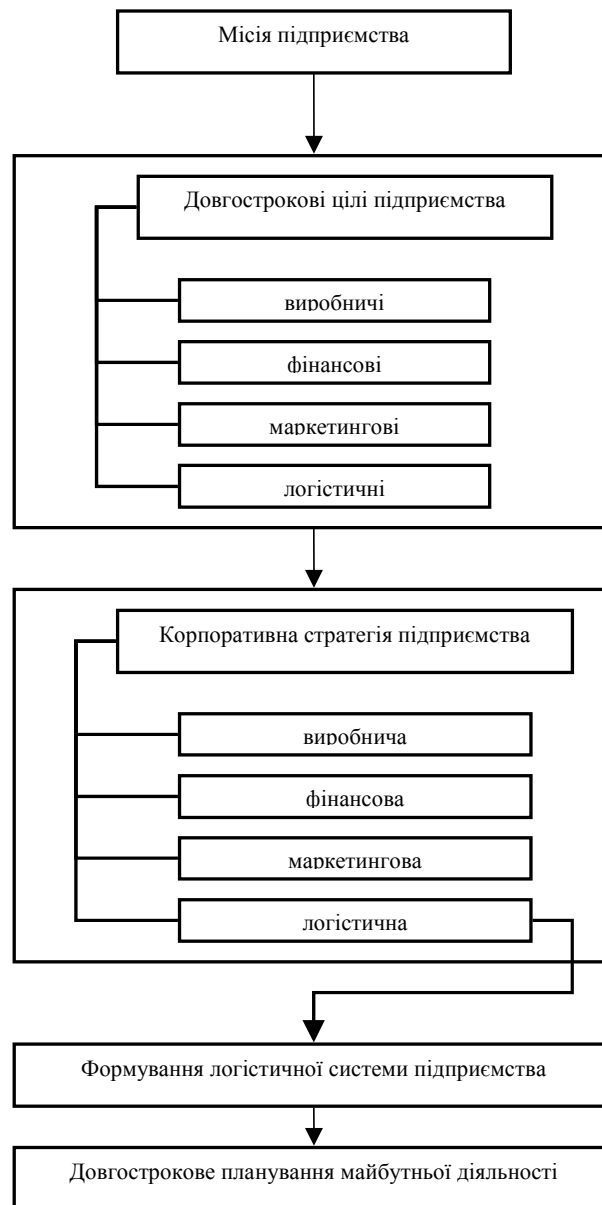

Рис. 2. Місце логістичної стратегії у системі планування компанією довгострокових конкурентних цілей

стратегій можна поділити на виробничі, фінансові, маркетингові та логістичні. Зобразимо схематично місце логістичної стратегії у системі планування компанією довгострокових конкурентних цілей (рис. 2).

Місія підприємства формується залежно від

зовнішніх факторів впливу, таких як рівень конкуренції, кон'юнктура ринку, кількість та якість постачальників, споживачів, з якими співпрацює компанія, інвестиції у бізнес, інфраструктура ринку, а також від внутрішніх – рівень розвитку технологій, якість робочої сили,

управлінський апарат та ін.

Після місії компанія формує свої довгострокові цілі, після чого переходить до здійснення корпоративної стратегії, яка поділяється на виробничу, фінансову, маркетингову, логістичну. Формування логістичної стратегії є досить складним процесом, так як фірмі необхідно відповісти на низку питань, наприклад, яким чином можна досягти стратегічної інтеграції різноманітних елементів логістичного каналу, яких саме змін потребують операційні методи, що використовуються у діяльності підприємства для покращення результатів тощо. Логістична стратегія дозволяє сформувати логістичну систему всередині компанії, яка б координувала усі процеси та діяльність всередині неї. Після цього компанія розробляє план своєї майбутньої діяльності, яка повинна якісно відрізнятися від поточної ситуації.

Логістична стратегія та стратегічна логістика є, з одного боку, досить схожими поняттями,

однак, з іншого боку, при їх більш детальному розгляді стає зрозумілим, що дані поняття суттєво відрізняються.

Стратегічна логістика вивчає усі види стратегій, які застосовує підприємство для найбільш оптимального використання матеріальних, фінансових, виробничих, людських ресурсів для покращення своєї конкурентної позиції, підвищення свого статусу, прибутків, завоювання ніш на ринку і т.д. на довгострокову перспективу. Іншими словами, стратегічна логістика дає фірмі можливість розробити конструктивну програму майбутньої діяльності, направлену на оптимальну організацію поточних процесів для досягнення довгострокових цілей. Логістична стратегія є складовою корпоративної стратегії підприємства, разом з маркетинговою, виробничою і фінансовою, і представляє собою набір дій, рішень, підходів оптимального використання логістики на підприємстві в залежності зі сформованими корпоративними цілями компанії.

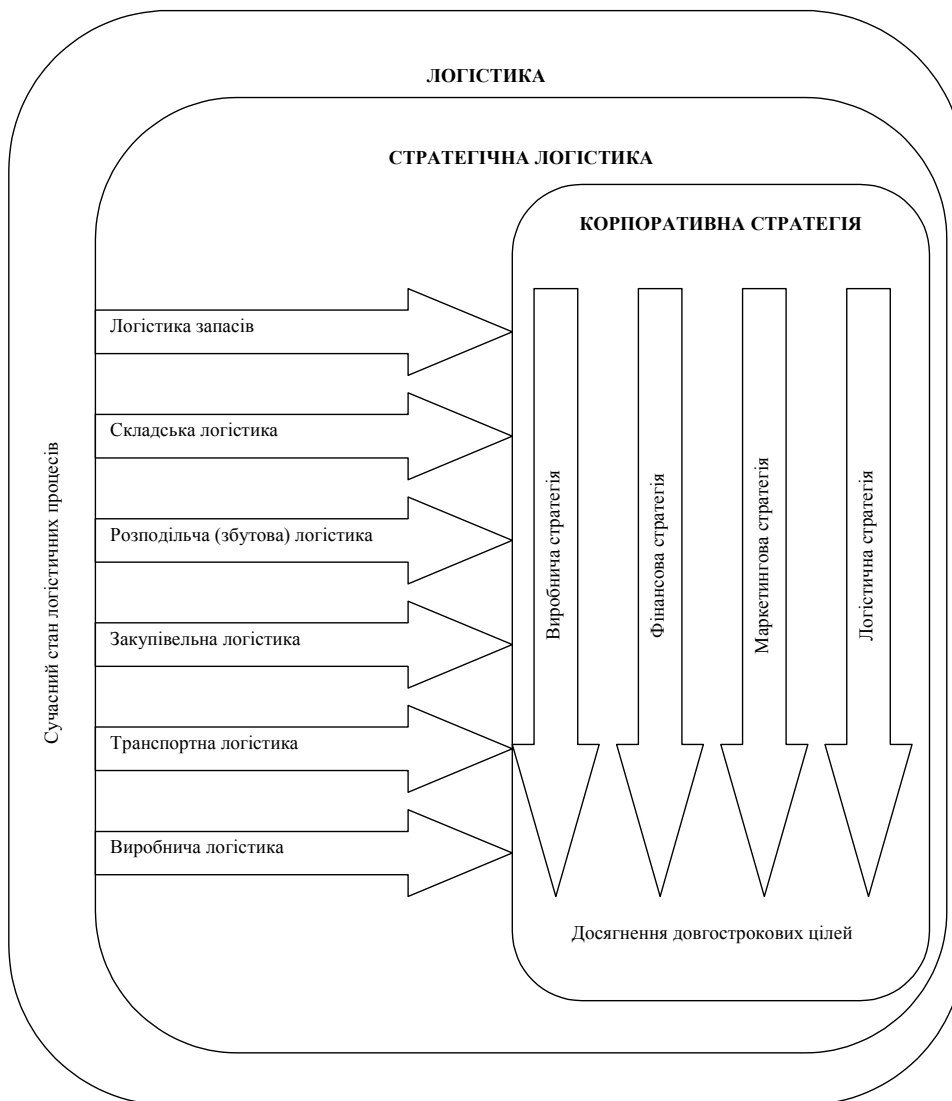

Рис. 3. Вплив логістичних процесів на формування корпоративної та логістичної стратегій підприємства

На нашу думку, стратегічну логістику можна назвати складовою науки логістика, а, так як логістична стратегія є складовою частиною корпоративної стратегії об'єднань підприємств, яка, в свою чергу, є об'єктом дослідження

стратегічної логістики, то можна констатувати, що логістична стратегія також є складовою стратегічної логістики. Спробуємо зобразити взаємозв'язок даних понять графічно (рис. 3).

Висновок

ЛІТЕРАТУРА

1. Алесинская Т.В. Основы логистики. Общие вопросы логистического управления: Учебное пособие. – Таганрог: Изд-во ТРГУ, 2005. – [Цит. 2006, 4 грудня]. – Доступно з: http://www.aup.ru/books/m95/7_1.htm
2. Джеймс Р. Сток, Дуглас М. Ламберт. Стратегическое управление логистикой. – М.: Инфра-М, 2005. – С. 634.
3. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под общ. и научн. ред. проф. В.И. Сергеева. – М.: Инфра-М, 2004. – С. 95.
4. Проценко И.О. Стратегическая логистика – М.: Издательский дом “МЕЛАП”, 2005. – С. 129.
5. Родников А.Н. Логистика: Терминологический словарь. – М.: Экономика, 1995. – С. 122.
6. Семенов А.И. Логистика. Словарь и библиография: Справочное пособие. СПб: Изд-во ГУЭФ, 1999. – С. 43.
7. Terminology in Logistics. ANNEX Dictionary. European Logistics Association, 1994. – P. 56.